

Listopad 2010 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

INDYKATORY PODLASKIEJ GOSPODARKI

**Podlaskie Obserwatorium
Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych**

PUBLIKACJA
BEZPŁATNA

Indykatory Podlaskiej Gospodarki opracowują pracownicy Podlaskiego Obserwatorium Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych w następującym składzie:

1. Edyta Dąbrowska
2. Marta Marzena Sosnowska

Opracowanie jest dostępne wyłącznie w formie elektronicznej na stronie internetowej Podlaskiego Obserwatorium Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych

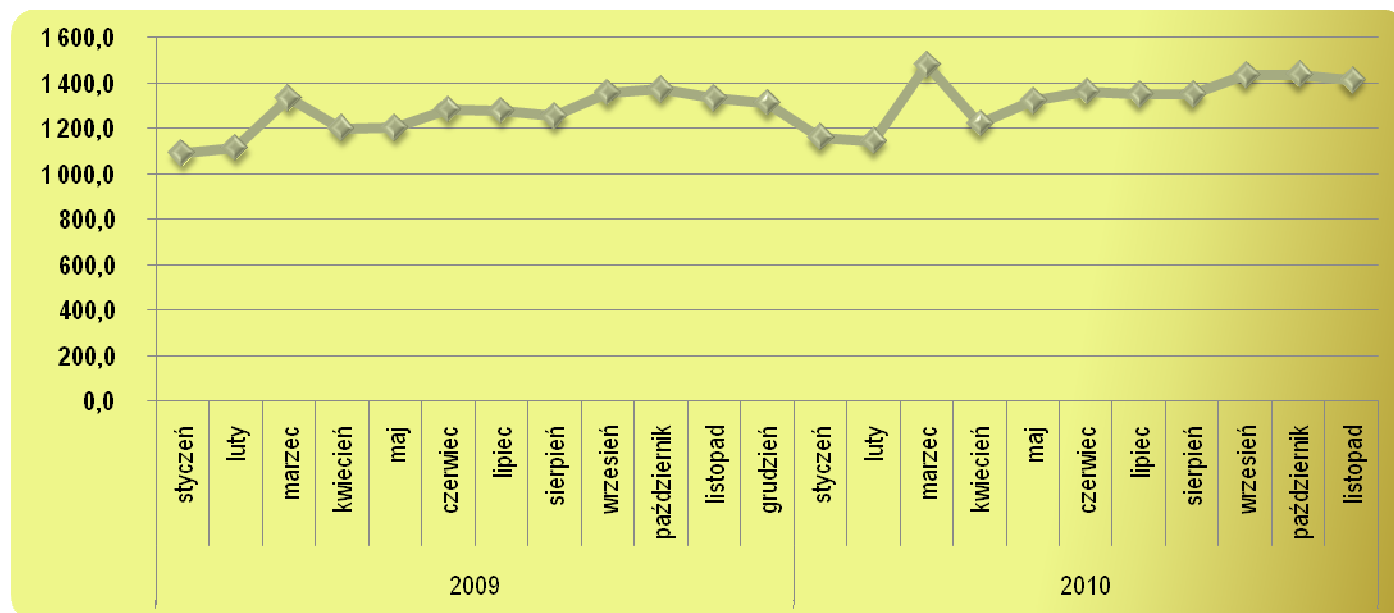
<http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl/default.aspx?docId=2>

BIAŁYSTOK

STYCZEŃ 2011

3. RYNEK PRODUCENTA

Wykres 1. Produkcja sprzedana przemysłu w woj. podlaskim oraz w Polsce w okresach: styczeń-grudzień 2009r. oraz styczeń-listopad 2010r. w mln zł (w cenach stałych).

INDYKATORY PODLASKIEJ GOSPODARKI. LISTOPAD 2010 r.

Tabela 1. Dane prezentowane w ujęciu kwartalnym		I kw. 2009	II kw. 2009	III kw. 2009	IV kw. 2009	I kw. 2010	II kw. 2010	III kw. 2010
Nakłady inwestycyjne w mln zł	woj. podlaskie	.	419,1	671,8	1 010,7	.	410,0	602,5
	Polska	.	43 650,7	64 326,2	94 063,1	.	34 452,8	55 837,5
Przychody z całokształtu działalności w mln zł	woj. podlaskie	7 519,6	15 846,8	24 127,0	32 087,5	7 462,1	14 851,0	21 444,4
	Polska	453 459,6	927 341,3	1 415 674,7	1 932 978,3	457 778,6	956 711,8	147 2871,0
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności w mln zł	woj. podlaskie	7 495,9	15 414,8	23 190,6	30 899,2	7 291,3	14 438,7	20 717,9
	Polska	440 125,4	882 269,7	1 342 742,5	1 837 000,3	434 978,4	906 115,1	1 391 377,5
Wynik na sprzedaży produktów, towarów i materiałów w mln zł	woj. podlaskie	266,9	572,6	903,1	1 221,1	164,8	441,6	657,1
	Polska	22 058,7	45 554,2	69 137,0	93 070,8	21 020,9	47408,6	75 421,8
Wynik finansowy brutto w mln zł	woj. podlaskie	23,9	432,3	935,2	1 187,2	170,8	412,4	733,7
	Polska	13 382,2	45 078,0	72 953,1	95 914,5	22 827,2	50 575,7	81 117,1
Wynik finansowy netto w mln zł	woj. podlaskie	9,5	359,1	799,5	982,9	126,2	335,9	614,5
	Polska	9 760,5	37 055,6	60 043,9	78 865,4	18 280,4	41 808,4	67 534,4
Wskaźnik rentowności obrotu brutto w %	woj. podlaskie	0,3	2,7	3,9	3,7	2,3	2,8	3,4
	Polska	3,0	4,9	5,2	5,0	5,0	5,3	5,5
Wskaźnik rentowności obrotu netto w %	woj. podlaskie	0,1	2,3	3,3	3,1	1,7	2,3	2,9
	Polska	2,2	4,0	4,2	4,1	4,0	4,4	4,6

Tabela 2. Dane prezentowane w ujęciu miesięcznym		XI 2009	X 2010	XI 2010
Podmioty gospodarki narodowej (stan w końcu okresu)	woj. podlaskie	89 654	91 420	91 701
Produkcja sprzedana przemysłu w mln zł (w cenach bieżących)	woj. podlaskie	1 333,9	1 436,9	1 412,5
	Polska	74 455,1	85 403,3	84 511,0
Produkcja budowlano-montażowa w mln zł (w cenach bieżących)	woj. podlaskie	175,2	198,5	230,4
	Polska	6 948,1	8 896,5	7 926,3
Sprzedaż detaliczna towarów (w cenach bieżących)	woj. podlaskie (w mln zł)	541,5	604,3	555,1
	woj. podlaskie (poprzedni m-c=100)	90,7	98,5	91,8
	Polska (poprzedni m-c=100)	93,9	104,8	93,3

Komentarz:

Listopad był drugim miesiącem ostatniego kwartału 2010 roku, w którym zanotowano wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej w województwie podlaskim. Ostatecznie ukształtowała się ona na poziomie 91 701 podmiotów. Tym samym osiągnęła poziom o 0,3% wyższy w stosunku do ubiegłego miesiąca (91 420) podmiotów. Bardzo pocieszającym jest fakt, iż liczba podmiotów gospodarki narodowej w listopadzie 2010 r. była wyższa aż o 2 047 (2,3%) podmiotów od liczby tych podmiotów zanotowanej w analogicznym okresie roku poprzedniego (89 654 podmiotów). (Tabela 2.)

O ile **produkcja sprzedana przemysłu** w październiku 2010 r. (1 436,9 mln zł.) w województwie podlaskim osiągnęła poziom zbliżony do września tego roku, to listopad ze sprzedażą na poziomie 1 412,5 mln zł. charakteryzował spadek w stosunku do października br. o 24,4 mln zł. (1,7%). Nadal, podobnie jak w październiku br. utrzymuje się wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego (listopad 2009 r. 1 333,9 mln zł.). Omawiany wzrost wynosił 921,4 mln zł. co stanowiło 5,9%. W skali kraju, produkcja sprzedana przemysłu w październiku 2010 (85 403,3 mln zł.) była wyższa o 9,8% w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego (77 012,0 mln zł.), natomiast zanotowano spadek tej produkcji w porównaniu do poprzedniego miesiąca (86 461,3 mln zł.) o 1,2%. Podobna tendencję zanotowano w skali kraju w analizowanym miesiącu. W listopadzie produkcja sprzedana przemysłu ukształtowała się na poziomie 84 511,0 mln zł., o 892,3 mln zł. (0,01%) niższym niż w październiku, natomiast o 10 056,0 mln zł. (13,5%) wyższym niż w listopadzie 2009 r. (Tabela 2.)

W październiku 2010 r. zanotowano w województwie podlaskim istotny spadek **produkcji budowlano montażowej** (w cenach stałych), o 16,4%, z 237,3 mln zł do 198,5 mln zł., w porównaniu do września br. W listopadzie 2010 r. tendencja ta uległa odwróceniu. Zanotowany wzrost osiągnął poziom 230,4 mln zł. i był wyższy o 31,9 mln zł. (16,1%) w stosunku do października br. Poziom wymienionej produkcji w październiku br. był o 29,5 mln zł. (17,5%) wyższy niż w październiku 2009 r. W listopadzie 2010 r. zanotowano podobną sytuację. W listopadzie 2010 r. wzrost w stosunku do listopada ubiegłego roku był jeszcze wyższy od zanotowanego miesiąc wcześniej i wyniósł 55,2 mln zł. – 31,5% (listopad 2009 r. – 175,2 mln zł.). W kraju produkcja budowlano montażowa w październiku 2010 r. (8 896,5 mln zł.) wzrosła o 3,8% w stosunku do września b.r. (8 570,9 mln zł.), natomiast listopad przyniósł spadek tej produkcji (7 926,3 mln zł.) w stosunku do października br. (8 896,5 mln zł.) o 970,2 mln zł. – 10,9%, przy zachowaniu wzrostu w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego (6 948,1 mln zł.) o 978,2 mln zł. – 14,1%. (Tabela 2.)

Nadal spada **sprzedaż detaliczna towarów**. W październiku b.r. osiągnęła ona poziom 604,3 mln zł. (w cenach bieżących), zmalała o 1,5% w stosunku do poprzedniego miesiąca (613,3 mln zł.). W listopadzie ukształtowała się na poziomie 555,1 mln zł., o 49,2 mln zł. (8,14%) niższym niż w październiku br. Utrzymał się wzrost sprzedaży w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. W październiku br. wzrost ten wyniósł 1,2% w porównaniu do października roku ubiegłego (596,9 mln zł.), w listopadzie br. wzrost w odniesieniu do listopada 2009 r. (541,5 mln zł.) osiągnął poziom 2,5% (Tabela 2.).

Definicje:

Nakłady inwestycyjne - nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. W skład nakładów na środki trwałe wchodzi nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m. in. roboty budowlano - montażowe, dokumentację projektowo – kosztorysową,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne nakłady, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz od 1995 r. inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących).

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Dane dotyczą finansów przedsiębiorstw prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw prezentowane narastająco w ujęciu kwartalnym.

Przychody z całokształtu działalności – przychody, na które składają się:

- przychody netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów i usług), jak również opakowań, wyposażenia i usług obcych fakturowanych łącznie z produktami,
- przychody ze sprzedaży towarów i materiałów. Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem upustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług,
- pozostałe przychody operacyjne, czyli przychody związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki,
- przychody finansowe, czyli kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielonych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji (sprzedaży), zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich ważności, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności – koszty, obejmujące:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów,
- pozostałe koszty operacyjne, tj. związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki,
- koszty finansowe, np. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od emitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, stratę ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżkę ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

Wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów – różnica między przychodami netto osiągniętymi ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów a kosztami poniesionymi na ich uzyskanie (koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów).

Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) – wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych.

Wynik finansowy netto (zysk lub strata) - otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

Wskaźnik rentowności obrotu brutto – relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności.

Wskaźnik rentowności obrotu netto – relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.

Podmiot gospodarki narodowej - podmiot stosunków cywilno-prawnych prawa polskiego wyposażony w autonomię prawną, ekonomiczną i finansową, realizujący określoną przez siebie działalność, będący osobą prawną, jednostką organizacyjną niemającą osobowości prawnej albo osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą. Podmioty gospodarki narodowej są wpisywane do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej REGON prowadzonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Wśród podmiotów gospodarki narodowej nie uwzględniono osób prowadzących gospodarstwa indywidualnie w rolnictwie.

Dane prezentowane są w ujęciu miesięcznym dla woj. podlaskiego i w ujęciu kwartalnym dla kraju.

Produkcja sprzedana przemysłu - podstawowy miernik działalności gospodarczej (tj. działalności przemysłowej, budowlano-montażowej, transportowej i innej) przedsiębiorstw i firm przemysłowych, czyli jednostek gospodarczych zaliczonych według PKD 2007 do sekcji B, C, D, E. Wartość produkcji sprzedanej obejmuje:

- wartość sprzedanych (niezależnie od tego, czy zostały zapłacone) na zewnątrz przedsiębiorstwa produktów: własnej produkcji wyrobów gotowych, wykonanych usług, prac naukowo-badawczych, prac projektowych, geodezyjno-kartograficznych, robót, w tym także budowlano-montażowych wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców), itp. wynikającą z przemnożenia ilości sprzedanych wyrobów i usług przez jednostkową cenę sprzedaży skorygowaną o należne dopłaty, udzielone rabaty, bonifikaty, opusty lub umowne kwoty należne z tytułu sprzedaży wyrobów i usług, bez podatków od towarów i usług (VAT);

- wartość produktów wytworzonych niezaliczanych do sprzedaży, traktowanych na równi ze sprzedażą: wartość własnych wyrobów przekazanych do własnych punktów sprzedaży detalicznej, wartość wykonanych świadczeń na rzecz funduszu świadczeń socjalnych, wykonanych i przekazanych wyrobów i usług własnej produkcji na powiększenie wartości własnych środków trwałych, nieodpłatnie przekazanych produktów (tj. wyrobów i usług) na potrzeby reprezentacji i reklamy, przekazanych wyrobów i usług na potrzeby osobiste podatników i pracowników oraz darowizny wyrobów i świadczonych usług bez pobrania zapłaty;
- zryczałtowaną odpłatność agenta za powierzone mu prowadzenie działalności gospodarczej, użytkowanie środków trwałych itp., na podstawie umowy (zlecenia) zawartej z agentem; w przypadku umowy agencyjnej - pełne przychody agenta.

*W tabeli prezentowane są dane dotyczące przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wskaźnik – produkcja sprzedana przemysłu wyrażony jest w **cenach bieżących**, które w statystyce rozumiane są jako ceny faktycznie stosowane w dokonywanych transakcjach kupna-sprzedaży towarów i usług w danym okresie. Za ceny bieżące przyjmuje się zazwyczaj ceny z danego roku lub miesiąca. Dla odmiany **ceny stałe** (ceny porównywalne lub niezmiennne) służą do ustalania zmian fizycznych rozmiarów zagregowanych wielkości ekonomicznych (produkcji, sprzedaży, spożycia) w ujęciu wartościowym. Ceny stałe są cenami z danego okresu, zwanego bazowym i ich zastosowanie umożliwia porównanie zmian cen w czasie (tzw. dynamika). Obliczenia nie są wówczas obciążone czynnikiem inflacji.*

Produkcja budowlano – montażowa – dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceńiowym przez podmioty budowlane na rzecz obcych zleciiodawców.

Sprzedaż detaliczna towarów (łącznie z podatkiem VAT) - sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych) w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. sklepy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców. W wartości sprzedaży detalicznej, uwzględnia się wartość wytworzonych potraw i usług, sprzedanych wyłącznie we własnych placówkach gastronomicznych oraz wartość wytworzonych wyrobów sprzedanych we własnych punktach sprzedaży detalicznej. Sprzedaż detaliczna uwzględnia również dane z jednostek prowadzonych przez agentów, nie uwzględnia natomiast wartości sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową. Sprzedaż detaliczna realizowana jest w cenach płaconych przez konsumentów (ceny realizacji), łącznie z podatkiem od towarów i usług VAT.

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej towarów obejmują przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, w relacji: badany miesiąc do miesiąca poprzedniego.

Źródło:

1. Biuletyn Statystyczny, nr 11 (637), GUS, Warszawa 2010.
2. Budownictwo – wyniki działalności w 2007 r., GUS, Warszawa 2008.
3. Komunikat o sytuacji społeczno – gospodarczej województwa podlaskiego, nr 11/2010, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2010.
4. Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2008.
5. www.stat.gov.pl.

4. RYNEK KONSUMENTA

Wykres 2. Przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w woj. podlaskim oraz w Polsce w okresach: styczeń-grudzień 2009r. oraz styczeń-listopad 2010r.

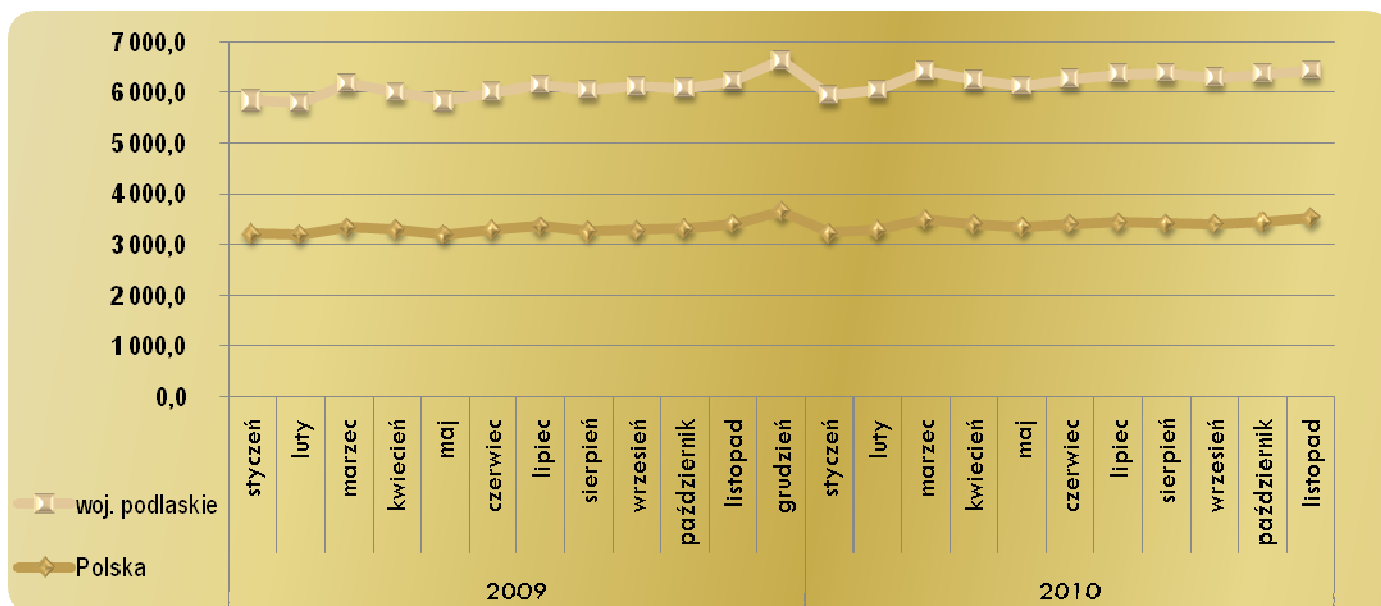

Tabela 1. Dane prezentowane w ujęciu kwartalnym		I kw. 2009	II kw. 2009	III kw. 2009	IV kw. 2009	I kw. 2010	II kw. 2010	III kw. 2010
Ludność w tys. (stan w końcu kwartału)	woj. podlaskie	1 190,9	1 190,8	1 190,7	1 189,7	1 189,3	1 189,2	1 188,9
	Polska	38 139*	38 153*	38 174*	38 178	38 175	38 190	38 187
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (analogiczny okres poprzedniego roku = 100)	woj. podlaskie	102,8	103,4	103,1	103,2	103,0	101,8	101,8
	Polska	103,3	103,7	103,5	103,3	103,0	102,3	102,2

* dane zostały zmienione przez GUS w stosunku do wcześniej opublikowanych

Tabela 2. Dane prezentowane w ujęciu miesięcznym		XI 2009	X 2010	XI 2010
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (analogiczny okres poprzedniego roku=100)	Polska	103,3	102,8	102,7
	woj. podlaskie	2 813,1	2 920,8	2 898,6
Przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	Polska	3 403,9	3 440,2	3 525,7
	woj. podlaskie	2 813,1	2 920,8	2 898,6

Komentarz:

Inflacja (wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych) osiągnęła w kraju, w październiku b.r. poziom 2,8%. Podobny poziom – 2,7% zanotowano w listopadzie br. (w odniesieniu analogicznego miesiąca roku ubiegłego). (Tabela 2.)

Pracownicy podlaskich firm zatrudniających powyżej 9 pracowników, uzyskali w październiku 2010 r. nominalnie średnio o 39,0 zł. - 1,4% (2 920,8 zł.) wyższe wynagrodzenie niż we wrześniu b.r. (2 881,8 zł.) i o 153,7 zł czyli 5,6% wyższe niż przed rokiem (2 767,1 zł.). W Polsce, **przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** października 2010 r. wyniosło 3 440,2 zł. i było wyższe o 1,1% niż we wrześniu b.r. (3 403,7 zł.) oraz o 3,9% niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Przeciętne wynagrodzenie brutto dla kraju, było w październiku 2010 r. wyższe o 17,8% od przeciętnego wynagrodzenia brutto zanotowanego dla województwa podlaskiego. Listopad br. zamknął się w województwie spadkiem przeciętnego wynagrodzenia brutto w stosunku do października br. o 22,2 zł. (0,8%), utrzymał się natomiast wzrost wynagrodzenia w stosunku do listopada roku ubiegłego osiągnął poziom 85,5 zł (3,0%). W skali kraju utrzymał się natomiast wzrost przeciętnego wynagrodzenia zarówno w stosunku do ubiegłego miesiąca – 85,5 zł. (2,5%), jak i analogicznego okresu roku poprzedniego – wzrost o 121,8 zł. (3,6%). (Tabela 2.)

Definicje:

Ludność faktycznie zamieszkała - ogół osób (ogółem lub według określonych cech) zameldowanych na pobyt stały w danej jednostce administracyjnej i faktycznie tam zamieszkałych oraz osób przebywających czasowo i zameldowanych w tej jednostce administracyjnej na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. ponad 2 miesiące).

Ludność faktycznie zamieszkała prezentowana jest kwartalnie.

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych – statystyczny wskaźnik ilościowego opisu dynamiki cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie badanym w porównaniu z okresem podstawowym (potocznie nazywany inflacją). Obliczany jest w oparciu o wyniki: badania cen towarów i usług konsumpcyjnych na rynku detalicznym oraz badania budżetów gospodarstw domowych, dostarczającego danych o przeciętnych wydatkach na towary i usługi konsumpcyjne, które są wykorzystywane do opracowania sytemu wag.

Przeciętne wynagrodzenie brutto - stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie (bez osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą).

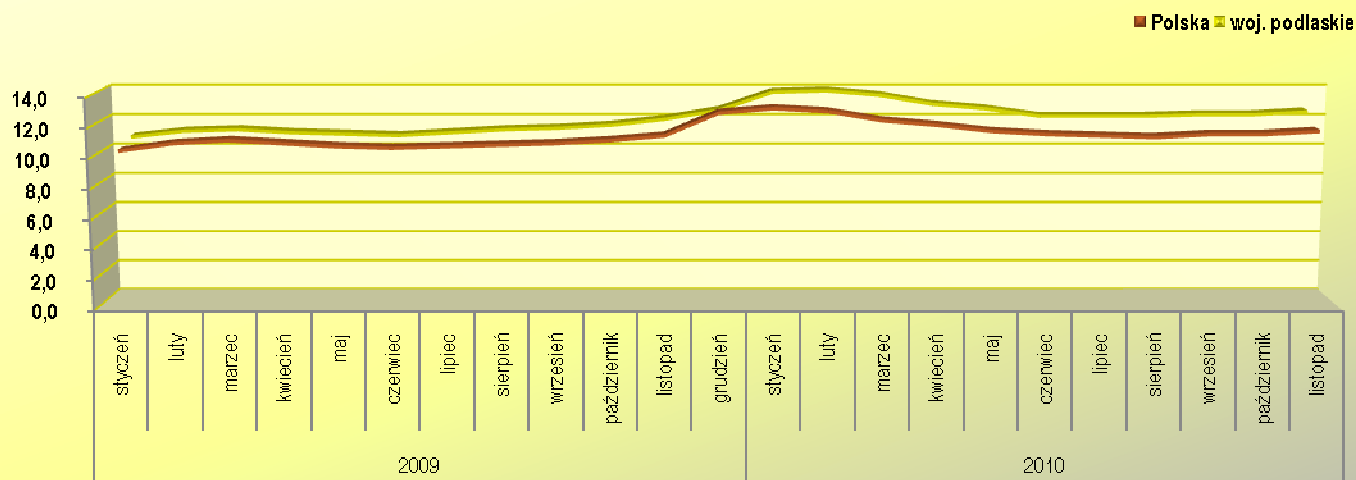
Dane w tabeli dotyczą przeciętnego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw.

Źródło:

- 1) *Biuletyn Statystyczny, nr 11 (637), GUS, Warszawa 2010.*
- 2) *Biuletyn Statystyczny województwa podlaskiego I, II, III, IV kwartał 2009 r., Białystok 2009.*
- 3) *Biuletyn Statystyczny województwa podlaskiego I, II, III kwartał 2010 r., Białystok 2010.*
- 4) *Komunikat o sytuacji społeczno – gospodarczej województwa podlaskiego, nr 11/2010, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2010.*
- 5) *www.stat.gov.pl*

3) RYNEK PRACY

Wykres 3. Stopa bezrobocia w woj. podlaskim oraz w Polsce w okresach: styczeń-grudzień 2009r. oraz styczeń-listopad 2010r.

Wykres 4. Średnia liczba bezrobotnych na jedną ofertę pracy w woj. podlaskim oraz w Polsce w okresach: styczeń-grudzień 2009r. oraz styczeń-listopad 2010r.

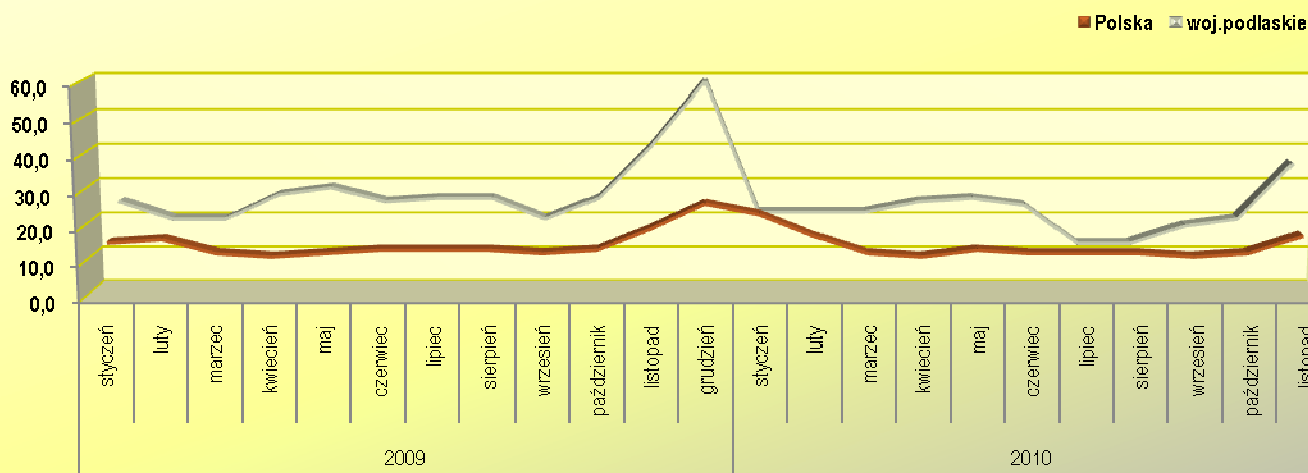

Tabela 1. Dane prezentowane w ujęciu kwartalnym		I kw. 2009	II kw. 2009	III kw. 2009	IV kw. 2009	I kw. 2010	II kw. 2010	III kw. 2010
Liczba osób aktywnych zawodowo w tys. osób	woj. podlaskie	519	533	552	529	523	539	568
	Polska	17 128	17 202	17 159	17 356	17 413	17 676	17 826
Wskaźnik aktywności zawodowej w %	woj. podlaskie	54,0	55,1	56,0	54,3	53,3	54,9	56,6
	Polska	54,5	54,7	55,4	55,1	55,2	55,7	56,2
Wskaźnik zatrudnienia w %	woj. podlaskie	49,6	51,2	52,3	50,7	47,3	49,0	51,0
	Polska	50,0	50,4	50,9	50,4	49,4	50,4	51,1

Tabela 2. Dane prezentowane w ujęciu miesięcznym		XI 2009	X 2010	XI 2010
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	woj. podlaskie	95 896	96 891	96 853
	Polska*	5 265	5 375	5 336
sektor publiczny	woj. podlaskie	10 113	9 466	9 545
sektor prywatny	woj. podlaskie	85 783	87 425	87 308
Stopa bezrobocia w %	woj. podlaskie	12,0	12,3	12,5
	Polska	11,4	11,5	11,7
Bezrobotni „nowozarejestrowani”	woj. podlaskie	8 342	8 187	7 468
	Polska	273 862	283 106	263 093
Bezrobotni „wyrejestrowani”	woj. podlaskie	5 784	8 049	6 229
	Polska	207 092	277 095	223 022
Bezrobotni zarejestrowani ogółem (stan w końcu miesiąca)	woj. podlaskie	58 181	58 796	60 035
	Polska	1 811 117	1 818 635	1 858 288
z prawem do zasiłku	woj. podlaskie	8 246	6 635	6 764
	Polska	366 279	296 418	304 457
kobiety	woj. podlaskie	26 840	28 438	28 795
	Polska	936 861	965 730	979 000
zamieszkali na wsi	woj. podlaskie	19 319	19 334	19 927
	Polska	792 099	777 141	801 030
osoby w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	woj. podlaskie	3 814	3 899	3 945
	Polska	114 357	111 823	113 975
osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	woj. podlaskie	1 753	1 424	1 403
	Polska	65 506	60 594	60 269
cudzoziemcy	woj. podlaskie	282	287	280
	Polska	2 514	2 859	2 942
osoby do 25 roku życia	woj. podlaskie	14 099	13 933	14 206
	Polska	411 464	404 296	407 415
osoby, które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	woj. podlaskie	1 245	1 387	1 359
	Polska	32 041	30 485	31 743
kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	woj. podlaskie	5 219	5 649	5 706
	Polska	165 675	182 222	186 019
długotrwale bezrobotni	woj. podlaskie	24 982	29 911	31 043
	Polska	736 909	831 093	858 623
osoby powyżej 50 roku życia	woj. podlaskie	12 511	13 104	13 431
	Polska	371 125	386 269	397 958
osoby bez kwalifikacji zawodowych	woj. podlaskie	17 314	16 815	17 176
	Polska	493 956	482 167	491 737

INDYKATORY PODLASKIEJ GOSPODARKI. LISTOPAD 2010 r.

osoby bez doświadczenia zawodowego	woj. podlaskie	18 923	19 307	19 447
	Polska	491 335	502 885	504 095
osoby bez wykształcenia średniego	woj. podlaskie	31 584	30 626	31 405
	Polska	1 039 130	1 015 065	1 045 734
osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko poniżej 18 roku życia	woj. podlaskie	3 868	3 981	4 041
	Polska	138 105	146 569	150 276
osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	woj. podlaskie	1 081	1 151	1 193
	Polska	26 262	29 639	31 200
osoby niepełnosprawne	woj. podlaskie	3 170	3 270	3 305
	Polska	90 518	95 043	96 511
Oferty pracy*** (zgłoszone w miesiącu sprawozdawczym)	woj. podlaskie	1 334	2 234	1 181
	Polska	54 788	88 812	61 270
w tym oferty pracy subsydiowanej	woj. podlaskie	832	1 386	663
	Polska	26 421	42 606	23 647
Średnia liczba bezrobotnych przypadających na jedną ofertę	woj. podlaskie	42	20	36
	Polska	20	13	18

* dane prezentowane w tysiącach.

** w stosunku do wcześniej publikowanej stopa bezrobocia w 2009r. została skorygowana przez GUS, w związku z ustaleniem ostatecznej liczby pracujących poza rolnictwem indywidualnym.

*** w statystyce rynku pracy oferty pracy od 2010 r. rozumiane są jako wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej w danym miesiącu.

Komentarz:

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, w listopadzie br. nieznacznie zmalało w stosunku do października, o 38 osób, natomiast wzrosło w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego o 957 osób (1,0%). W październiku 2010 r. (96 891 osób) wzrost odnotowano zarówno w stosunku do ubiegłego miesiąca – września 2010 r., o 108 osób (0,1%) jak i w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego o 695 osób (0,7%). W listopadzie 2010 r., w kraju zanotowano podobną sytuację jak w województwie podlaskim. Przeciętne zatrudnienie zmalało o 39 tys. osób w stosunku do października br z 5 375 tys. Osób do 5 336 tys. osób, natomiast wzrosło o 71tys. osób w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego (5 265 tys. Osób). W październiku 2010 r. przeciętne zatrudnienie w kraju wynosiło 5 375 tys. osób i wzrosło o 11 tys. osób (0,2%) w stosunku do września 2010 oraz o 111 tys. osób (2,1%) w stosunku do października 2009 r. tak więc w skali kraju sytuacja w listopadzie br. uległa znacznemu pogorszeniu w stosunku do odnotowanej w październiku. (Tabela 2.)

Stopa bezrobocia w województwie podlaskim ukształtowała się w listopadzie 2010 r. na poziomie 12,5%. Wzrosła więc zarówno w odniesieniu do października br. (12,3%) jak i listopada roku ubiegłego (12,0%). Czyli sytuacja uległa pogorszeniu w stosunku do października 2010 r., kiedy to odnotowano stopę bezrobocia na poziomie września b.r. (12,3%), a zanotowano jej wzrost w porównaniu do października 2009 r. (11,6%). Podobna sytuacja wystąpiła w kraju. W listopadzie br. zanotowano wzrost stopy bezrobocia w stosunku do października 2010 r. (z 11,5% do 11,7%) oraz w stosunku do listopada 2009 r. (11,4%). W październiku b.r. stopa bezrobocia wyniosła, podobnie jak we wrześniu b.r., 11,5%, natomiast wzrosła w odniesieniu do października 2009 r. o 0,4 punktu procentowego (z 11,1%). Stopa bezrobocia w województwie podlaskim w listopadzie br. nadal utrzymywała się na poziomie wyższym niż w kraju (o 0,8 punktu procentowego). Analogiczna sytuację odnotowano w październiku br. (Tabela 2.)

Liczba **bezrobotnych „nowozarejestrowanych”** w listopadzie br. zmalała zarówno w odniesieniu do ubiegłego miesiąca (z 8 187 osób do 7 468 osób) jak i analogicznego okresu roku ubiegłego (8 342 osoby). Podobną sytuację notowano w październiku b.r., kiedy to napływy zmalały w województwie podlaskim do 8 187 osób z 8 479 osób we wrześniu b.r. (o 292 osoby) i 8 409 osób w październiku 2009 r. (o 222 osoby). W skali kraju liczba noworejestrujących się bezrobotnych zmalała z 283 106 osób w październiku 2010 r. do 263 093 osób w listopadzie br. spadek ten był nieco mniejszy w stosunku do listopada 2009 r. kiedy to zanotowano 273 862 osób noworejestrujących się. W październiku br. spadek liczby noworejestrujących się wyniósł w skali kraju 12 309 osób - z 295 415 osób we wrześniu b.r. oraz 9 946 osób – z 293 052 osób w październiku 2009 r. (Tabela 2.)

Jeśli chodzi o osoby **bezrobotne „wyrejestrowywane”** ze statystyk urzędów pracy województwa podlaskiego, to w ubiegłym miesiącu ich liczba (8 049 osób) zmalała o 113 osób w odniesieniu do września b.r. (8 162 osoby), ale wzrosła w porównaniu do października 2009 r. (7 508 osób) o 541 osób. W listopadzie br. było podobnie. Liczba bezrobotnych „wyrejestrowanych” ze statystyk urzędów pracy wyniosła 6 229 osób, o 1820 osób mniej niż w październiku br. (8 049 osób), natomiast o 445 osób więcej niż w listopadzie roku ubiegłego (5 784 osoby). W skali kraju liczba bezrobotnych „wyrejestrowanych” wyniosła w październiku 2010 r. 277 095 osób i była niższa o 5 874 osoby niż we wrześniu b.r. (282 969 osób), natomiast wyższa o 12 500 osób niż w październiku 2009 r. (264 595 osób). Natomiast w listopadzie br. wyrejestrowano w Polsce 223 022 osoby, o 4 073 osoby mniej niż w listopadzie br. a o 15 930 osób więcej niż w listopadzie 2009 r. (207 092 osoby). (Tabela 2.)

Zarówno w skali województwa, jak i kraju notowano wzrost **liczby zarejestrowanych bezrobotnych wg stanu na koniec miesiąca sprawozdawczego**. W województwie podlaskim na koniec listopada br. liczba bezrobotnych wyniosła 60 035 osób i była wyższa o 1 239 osób (2,1%) niż w październiku br. (58 796 osób) i o 1 854 osoby (3,2%) wyższa niż rok wcześniej (58 181 osób). W końcu października 2010 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w województwie wyniosła 58 796 osób i była wyższa o 138 osób (0,2%) niż we wrześniu 2010 r. i o 3 173 osoby (5,7%) niż w październiku 2009 r. W kraju, liczba bezrobotnych w listopadzie br. (1 858 288 osób) była wyższa o 39 653 osoby (2,2%) niż w październiku i o 47 171 osób (2,6%) niż w listopadzie ubiegłego roku. . (Tabela 2.)

Listopad był następnym po październiku miesiącem malejącej liczby **ofert pracy**. Na koniec miesiąca ukształtowała się ona na poziomie 1 181 ofert i była niższa o 1 053 oferty (52,9%) niż w październiku br. i o 153 oferty (11,5%) niższa niż przed rokiem. W październiku 2010 r. urzędy pracy dysponowały liczbą 2 234 ofert i była ona mniejsza w porównaniu do września 2010 r. o 127 ofert pracy (5,7%), natomiast wrosła w stosunku do października 2009 r. o 208 ofert pracy (10,3%). W skali kraju, w październiku 2010 r. urzędy pracy dysponowały liczbą 88 812 ofert pracy, która była o 10 221 ofert (10,3%) niższa niż we wrześniu b.r. i o 13 132 ofert (17,4%) wyższa niż w październiku 2009 r. Podobny trend zanotowano w kraju również w listopadzie 2010 r. Liczba ofert pracy ukształtowała się na poziomie 61 270 ofert i była niższa o 27 542 oferty (31%) niż w październiku br., natomiast o 6482 oferty (11,8%) wyższa niż przed rokiem (54 788 ofert) (Tabela 2.)

Duży spadek liczby ofert pracy pozostających w dyspozycji urzędów pracy wpłynął na pogorszenie sytuacji w zakresie możliwości, szans na podjęcie pracy przez osoby bezrobotne. W listopadzie br. na jedną ofertę pracy przypadało w województwie 36 osób, o 16 osób (180%) więcej niż w październiku 2010 r., ale o 6 osób mniej niż przed rokiem (42 osoby). W październiku br. liczba osób przypadających na jedną ofertę pracy wynosiła 20 osób bezrobotnych, o 2 osoby więcej niż we wrześniu br., ale o 6 osób mniej niż przed rokiem. W skali kraju sytuacja w tym zakresie kształtowała się w listopadzie dużo korzystniej. Na jedną ofertę przypadało 18 bezrobotnych, o 5 osób więcej niż w październiku br. i o 2 osoby mniej niż przed rokiem (18 osób). W październiku 2010 r. na jedną ofertę pracy w kraju przypadało 13 bezrobotnych, miesiąc wcześniej 12 osób, natomiast rok wcześniej 14. (Tabela 2.)

Definicje:

Aktywni zawodowo – osoby w wieku 15 lat i więcej należące do pracujących (zgodnie z pojęciem – „Pracujący wg BAEL i NSP 2002”) lub bezrobotnych (zgodnie z pojęciem – „Bezrobotni wg BAEL i NSP 2002”).

Wskaźnik aktywności zawodowej - współczynnik aktywności zawodowej jest to procentowy udział aktywnych zawodowo (wg BAEL i NSP 2002) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej.

Wskaźnik zatrudnienia - procentowy udział ludności pracującej („Pracujący według BAEL i NSP 2002”) w ogólnej liczbie ludności.

Przeciętne zatrudnienie - średnia wielkość zatrudnienia obliczona dla badanego okresu (np. miesiąca, kwartału, roku) na podstawie ewidencyjnego stanu zatrudnienia. Przeciętne zatrudnienie w badanym okresie uwzględnia pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty.

W tabeli zaprezentowano dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w jednostkach o liczbie pracujących więcej niż 9 osób, w podziale na sektor publiczny oraz sektor prywatny.

Sektor publiczny - ogół podmiotów gospodarki narodowej grupujących własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego. W przypadku równego udziału kapitału publicznego (50% stanowi łączny udział własności: Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych, jednostek samorządu terytorialnego) i prywatnego (50% stanowi łączny udział własności: krajowych osób fizycznych, pozostałych krajowych jednostek prywatnych, osób zagranicznych) podmiot gospodarki narodowej zaliczany jest do sektora prywatnego.

Sektor prywatny - ogół podmiotów gospodarki narodowej grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego. W przypadku równego udziału kapitału publicznego (50% stanowi łączny udział własności: Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych, jednostek samorządu terytorialnego) i prywatnego (50% stanowi łączny udział własności: krajowych osób fizycznych, pozostałych krajowych jednostek prywatnych, osób zagranicznych) podmiot gospodarki narodowej zaliczany jest do sektora prywatnego.

Stopa bezrobocia (wskaźnik bezrobocia) - procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo (tzn. pracującej i bezrobotnej). W przypadku BAEL i NSP 2002 definicja odnosi się do osób bezrobotnych (zgodnie z pojęciem - „Bezrobotni według BAEL i NSP 2002”) i aktywnych zawodowo (będących sumą pracujących - zgodnie z pojęciem – „Pracujący według BAEL i NSP 2002” bezrobotnych (zgodnie z pojęciem – „Bezrobotni według BAEL i NSP 2002”). W przypadku bezrobocia rejestrowanego definicja odnosi się do osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (zgodnie z pojęciem – „Bezrobotni zarejestrowani”) i aktywnych zawodowo będących sumą zarejestrowanych osób bezrobotnych i pracujących w jednostkach sektora publicznego i prywatnego. Liczba pracujących nie uwzględnia osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

W tabeli zaprezentowano stopę bezrobocia rejestrowanego.

Bezrobotni „nowozarejestrowani” (napływ bezrobotnych) – są to osoby zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy w ciągu miesiąca, kwartału lub roku. Wśród nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyróżnić można następujące kategorie: rejestrujących się w urzędzie pracy jako bezrobotni po raz pierwszy i powracających do rejestracji po raz kolejny (w tym po pracach interwencyjnych, robotach publicznych lub po szkoleniu), osoby dotychczas nie pracujące i poprzednio pracujące, osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, a także zwolnionych z przyczyn zakładu pracy (zwolnienia grupowe).

Bezrobotni „wyrejestrowani” (odpływ bezrobotnych) – są to osoby, które w ciągu miesiąca, roku zostały wykreślone z ewidencji urzędów pracy z różnych przyczyn, m.in. w związku z: pracami sezonowymi, rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawcy, niepotwierdzeniem gotowości do pracy, dobrowolną rezygnacją ze statusu bezrobotnego, podjęciem nauki, ukończeniem przez kobiety 60 lat, a mężczyzn – 65 lat, nabyciem prawa emerytalnego lub rentowego, nabyciem uprawnienia do zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego.

Bezrobotni zarejestrowani – to osoby niezatrudnione i nie wykonujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej (bądź, jeśli są to osoby niepełnosprawne - zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole z wyjątkiem uczących się w szkole dla dorosłych lub przystępujących do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub w szkole wyższej gdzie studiuja w formie studiów niestacjonarnych, zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli:

- a) ukończyły 18 lat,
- b) nie ukończyły 60 lat - kobiety lub 65 lat - mężczyźni,
- c) nie nabyły prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobierają zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego,
- d) nie są właścicielami lub posiadaczami samoistnymi lub zależnymi nieruchomości rolnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub nie podlegający ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonkowie lub domownicy w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,
- e) nie uzyskujące przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym z działów specjalnych produkcji rolnej, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, obliczony dla ustalenia podatku dochodowego od osób fizycznych, nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy windykulnych gospodarstwach rolnych z 2 ha przeliczeniowych ustalonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o podatku rolnym, lub nie podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonkowie lub domownicy w takim gospodarstwie,
- f) nie podjęły pozarolniczej działalności od dnia wskazanego w zgłoszeniu do ewidencji do dnia wyrejestrowania tej działalności albo niepodlegające na podstawie odrębnych przepisów obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników,
- g) nie są tymczasowo aresztowani lub nie odbywają kary pozbawienia wolności,
- h) nie uzyskują miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
- i) nie pobierają na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,
- j) nie pobierają, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,
- k) nie pobierają po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego, o którym mowa w „Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy” w art. 70, ust. 6.

Bezrobotny do 25 roku życia – to osoba bezrobotna, która w roku kalendarzowym zastosowania wobec niej usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończyła 25 roku życia.

Bezrobotni, którzy ukończyli szkołę wyższą do 27 roku życia – to osoby zarejestrowane jako bezrobotne w okresie do 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej, które nie ukończyły 27 roku życia.

Bezrobotny długotrwale - oznacza osobę bezrobotną, pozostającą w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat.

Bezrobotny powyżej 50 roku życia - to osoba bezrobotna, który w roku kalendarzowym zastosowania wobec niej usług lub instrumentów rynku pracy ukończyła co najmniej 50 lat życia.

Bezrobotny bez kwalifikacji zawodowych - to osoby bezrobotne o wykształceniu gimnazjalnym lub niższym oraz nieposiadające kwalifikacji do wykonywania zawodu.

Osoba samotnie wychowująca dziecko – to osoba samotnie wychowującą co najmniej jedno dziecko w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Bezrobotni niepełnosprawni – są to osoby niepełnosprawne zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotne, spełniające warunki określone w art. 2, ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz.

1001 z późn. zm.) oraz art. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.).

Źródło:

- 1) Aktywność ekonomiczna ludności w województwie podlaskim, Urząd Statystyczny w Białymstoku.
- 2) Biuletyn Statystyczny, nr 11 (637), GUS, Warszawa 2009 r.
- 3) Komunikat o sytuacji społeczno – gospodarczej województwa podlaskiego, nr 11/2010, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2010.
- 4) Sprawozdanie MPiPS - 01, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku.
- 5) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2008 Nr 69, poz. 415 z późn. zmianami).
- 6) Zasady Metodyczne Statystyki Rynku Pracy i Wynagrodzeń, GUS, Warszawa 2008 r.
- 7) www.psz.praca.gov.pl
- 8) www.stat.gov.pl

Uwaga: Dane od 2009 r. prezentowane są zgodnie z klasyfikacją PKD 2007 i nie są w pełni porównywalne z danymi z 2008 r. publikowanymi wg PKD 2004.

Zapraszamy do zapoznania się z rozszerzoną wersją *Indykatorów Podlaskiej Gospodarki* w formacie Excel, która zamieszczana jest na stronie internetowej *Podlaskiego Obserwatorium Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych*:
<http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl/>